

前言

《中国文化常识》和《中国地理常识》是由中华人民共和国国务院侨务办公室组织编写，面向世界各国汉语学习者的普及型、口语化的文化辅助读物。2006 年孔子学院总部 / 国家汉办组织国内外有关专家对该书内容进行了改编，并翻译成汉语与英语、德语、法语、日语、韩语、俄语、泰语、西班牙语、阿拉伯语对照版本，出版发行后反响热烈，受到国外读者广泛欢迎，各国中国语言文化爱好者纷纷要求增译更多语种。此次增译工作包括汉语与意大利语、瑞典语、葡萄牙语、柬埔寨语、越南语、老挝语、缅甸语、印尼语、马来语、土耳其语、波斯语、波兰语、捷克语、斯洛伐克语、匈牙利语、罗马尼亚语、保加利亚语、塞尔维亚语、克罗地亚语、芬兰语、乌克兰语、荷兰语、豪萨语、印地语、希伯来语、挪威语、丹麦语、希腊语、蒙古语、尼泊尔语等 30 个语种的对照版本。

希望本系列读物成为您了解中国的窗口，成为您通向汉语世界的桥梁。

《中国文化常识》和《中国地理常识》在改编翻译过程中得到了海内外诸多专家、学者、教师和全球各大孔子学院的关心与支持，他们倾注了大量的精力，提出了许多中肯的建议，在此向他们表示诚挚的谢意。

由于时间所限，书中不免会有疏漏和不当之处，希望使用者和专家学者不吝赐正，以供今后修订时改正。

孔子学院总部 / 国家汉办

2017 年 3 月

Predslov

Publikácie *Všeobecné znalosti o čínskej kultúre*, *Všeobecné znalosti o čínskej geografii* sú zväzky doplnkových kníh, ktoré vznikli na podnet Ministerstva zahraničných vecí Čínskej ľudovej republiky. Knižná séria je súbor populárnych náučných kníh pre študentov študujúcich čínsky jazyk.

V roku 2006 poveril Ústredie Ústavu Konfucia/Hanban odborníkov doma i v zahraničí, aby upravili tieto knihy, a tak vyšli publikácie v britskom, nemeckom, francúzskom, japonskom, kórejskom, ruskom, thajskom, španielskom a arabskom jazyku. Knihy boli u čitateľov úspešné, preto vznikla požiadavka preložiť ich do ďalších jazykov. Vydávame verzie v ostatných európskych a ázijských jazykoch, napr. v nórskom, dánskom, holandskom, švédskom, fínskom, českom, slovenskom, poľskom, maďarskom, ukrajinskom, talianskom, chorvátskom, srbskom, rumunskom, bulharskom, gréckom, tureckom, hebrejskom, perzskom, hauskom, mongolskom, hindskom, nepálskom, barmskom, laoskom, vietnamskom, kambodžskom, malajskom a indonézske jazyku, celkovo je tak k dispozícii 30 jazykových verzií.

Dúfame, že uvedený súbor kníh sa stane oknom k porozumeniu Číne a mostom do sveta čínskeho jazyka.

Novému upravenému vydaniu kníh *Všeobecné znalosti o čínskej kultúre* a *Všeobecné znalosti o čínskej geografii* sa venovalo veľa pozornosti a podpory zo strany Ústavu Konfucia, mnohých odborníkov, vedcov a učiteľov doma i v zahraničí. Vzhľadom na nedostatok času budú v knihe aj napriek snahe autorov pravdepodobne chýbať nejaké informácie. Dúfame, že čitatelia, najmä tí, ktorí poznajú Čínu, nebudú váhať a prípadné nedostatky nám oznámia, aby sme ich mohli v ďalšom vydaní odstrániť.

Hanban/Ústredie Konfuciových Inštitútov
Březen 2017

目录

Obsah

中国传统思想 1

Tradičná čínska filozofia

孔子 Konfucius 4

“四书五经”与儒家思想

„Štyri knihy a päť klasických diel“ a konfucianizmus 8

老庄与道家思想 Lao'c, Zhuangzi a taoizmus 10

佛学思想 Budhizmus 12

中国传统美德 15

Tradičné cnosti Číny

孝敬父母 Filiálna cnosť 18

尊老爱幼 Rešpektovať starších a milovať mladých 20

“岁寒三友” Traja kamaráti v zime 22

诚实守信 Bezúhonnosť a dôvera 24

尊师重教 Rešpektovať učiteľov a vážiť si vzdelanie 26

中国古代文学 29

Staroveká čínska literatúra

远古神话 Staroveká mytológia 32

《诗经》Kniha piesní (Š'-'t'ing) (*Shi Jing*) 36

楚辞 Piesne z Čchu (*Chu Ci*) 40

汉乐府 Piesne Yuefu z dynastie Han (*Han Yue Fu*) 44

南北朝民歌

Ľudové piesne z dynastií Nanbeichao (Južné a Severné dynastie) 46

唐诗 Tangské básne (*Tang Shi*) 48

宋词 Poézia Ci dynastie Song (*Song Ci*) 52

元杂剧 Yuanské Zaju (Opery dynastie Yuan) (*Yuan Za Ju*) 56

明清小说 Beletria dynastií Ming a Qing 60

四大民间传说 Štyri ľudové legendy	64
-----------------------------------	----

中国古代科技	73
---------------------	-----------

Veda a technika starej Číny

指南针 Kompas	76
造纸术 Výroba papiera	78
印刷术 Tlač	80
火药 Pušný prach	82
《甘石星经》Astronomické knihy <i>Gan</i> a <i>Shi</i>	84
张衡与地动仪 Zhang Heng a seizmograf	86
祖冲之与圆周率 Zu Chongzhi a obvod kruhu	88
纺织技术 Textilné techniky	90
日晷和铜壶滴漏 Slné hodiny a medené vodné hodiny	92
算盘和珠算 Abakus a výpočet s abakusom	96

中国传统艺术	99
---------------------	-----------

Tradičné čínske umenie

民乐 Ľudová hudba	102
京剧 Pekinská opera	104
地方戏 Miestne opery	108
曲艺 <i>Quyí</i> (ľudové umenie)	112
围棋 Strategická dosková hra <i>Go</i>	114
中国象棋 Čínsky šach	116
汉字 Čínske znaky	118
书法 Kaligrafia	120
篆刻 Vyrezávanie pečatí	122
中国画 Tradičná čínska maľba	124

中国文物 129

Čínske kultúrne pamiatky

甲骨文 <i>Jiaguwen</i> (Nápisy na veštebných kostiach)	132
三星堆文化 <i>Civilizácia Sanxingdui</i>	134
后母戊方鼎 <i>Houmuwu Ding</i>	138
越王勾践剑 <i>Meč kráľa Goujiana</i>	140
良渚美玉 <i>Liangzhuský jadeit</i>	142
长信宫灯 <i>Changxinská palácová lampa</i>	144
秦始皇陵兵马俑 <i>Terakotová armáda z Qinshihuangovho mauzólea</i>	146
曾侯乙编钟 <i>Zvonkohra</i>	150
金缕玉衣 <i>Nefritové oblečenie šité zlatou niťou</i>	152
铜奔马 <i>Bronzový cválajúci kôň</i>	154
永乐大钟 <i>Veľký zvon Yongle</i>	156
古代钱币 <i>Staroveké mince</i>	158
敦煌莫高窟 <i>Umelé jaskyne Dunhuang Mogao</i>	160

中国古代建筑 165

Staroveká čínska architektúra

宫廷 <i>Cisársky palác</i>	168
寺庙 <i>Chrámy</i>	172
园林 <i>Klasické záhrady</i>	176
塔 <i>Pagody</i>	180
桥梁 <i>Mosty</i>	182

中国工艺美术 185

Čínske umenie a remeslá

唐三彩 <i>Trojfarebná keramika dynastie Tang</i>	188
瓷器 <i>Porcelán</i>	190
景泰蓝 <i>Vzorovaná emailovaná keramika</i>	192
扇子 <i>Vejár</i>	194

风筝 Šarkan	196
灯彩 Sviatočné lampióny	198
刺绣 Výšivka	200
丝绸 Hodváb	202
蜡染和蓝印花布 Batika a modré kaliko	204
剪纸 Papierové vystrihovačky	206
玉雕 Nefritové výrobky	208
石狮 Kamenný lev	210
文房四宝 Štyri poklady vzdelanosti	212

中国民俗 217

Čínske ľudové zvyky

中国人的姓名 Čínske mená	220
十二生肖 Dvanásť symbolických zvierat (čínsky horoskop)	224
小孩儿满月与抓周 Sviatky pri príležitosti jedného mesiaca a jedného roka života dieťaťa	226
婚礼 Svadba	228
四灵——古代吉祥的象征 Štyri božstvá – symbol priaznivého znamenia v staroveku	230
吉祥图案 Znamená požehnania	234
民间庙会 Chrámové trhy	236
舞狮 Leví tanec	238
春节 Jarné sviatky	240
元宵节 Lampiónový festival	242
清明节 Čínska pamiatka zosnulých	244
端午节 Festival dračích lodí	246
中秋节 Sviatok stredu jesene	248
二十四节气 24 sezónnych deliacich bodov	250

中国人的生活 253

Život Číňanov

旗袍与中国传统服饰

Cheong-sam (*Qi Pao*) a tradičné čínske oblečenie 256

中国饮食 Čínska kuchyňa 260

中国茶 Čínsky čaj 264

中国酒 Čínske alkohol 266

中国民居 Bývanie 268

马车、轿子与布鞋

Kočiare s konským pohonom, nosidlá a platené topánky 272

中医中药 Tradičná čínska lekárska veda a medicína 274

针灸术与麻醉术 Akupunktúra a anestézia 276

汉语·普通话·方言

Čínsky jazyk, mandarínska čínština a dialekty 278

中国传统思想

Tradičná čínska filozofia

仁

中国人注重人与自然的和谐，在中国传统思想中，“天人合一”是一个著名的话题。中国传统思想更注重个人修养的提升，更关注“修身养性”，更为重视智慧的体悟而对逻辑推理不是特别在意。

可以说，中国有一套完整的影响了中国几千年的思想体系，而这套体系最重要的组成部分就是以孔子、孟子为代表的儒家思想和以老子、庄子为代表的道家思想以及佛学思想。其中，对中国影响最大、最深远的是儒家思想。

Číňania odjakživa kládli dôraz na harmonické súžitie človeka s prírodou. Výrok „Príroda a človek tvoria jeden celok“ odzrkadľuje jednu z hlavných zásad tradičného čínskeho myslenia. Rovnako dôležitá je pre nich morálna kultivácia charakteru človeka a sebazdokonaľovanie. Namiesto logiky, vyzdvihujú múdrosť vychádzajúcu z poznania.

V priebehu tisícov rokov v Číne vznikol komplexný ideologický systém, ktorého troma hlavnými piliermi sú konfucionizmus reprezentovaný filozofmi Konfuciom a Menciom, taoizmus reprezentovaný filozofmi Lao'c a Zhuangzi a napokon budhizmus. Z vyššie spomenutých filozofických smerov bol práve konfucianizmus kľúčovým z hľadiska formovania tradičného čínskeho myslenia.

禪

1	2
	3
	4

1. 老子
Lao'c
2. 孟子
Meng'c
3. 汉字 “禅”
Čínsky znak *chan*
4. 龙门石窟佛像
Sochy z Jaskyne Longmen

